

M.A. 1st Semester Examination, 2024

SANSKRIT

PAPER—SAN-103

Full Marks : 50

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Answer all questions

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

सर्वे संस्कृतेन नागर्या च समाधेया

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम्—

10×2

(क) काव्यप्रयोजनानि मम्मटदिशा व्याख्याय तेषु कानि कविगतानि कानि वा पाठकगानि— इति निर्दिश्यन्ताम् ।

अथवा

काव्यप्रकाशदिशा लक्षणास्वरूपं सोदाहरणं व्याख्यायताम् ।

(ख) सभेदं सोदाहरणं सलक्षणं शब्दश्लेषः आलोच्यताम् ।

अथवा

मम्मटानुसारं रूपकालङ्कारविषये एको निबन्धो
विरच्यताम् ।

2. प्रश्नत्रयं समाधेयम्—

5 × 3

(क) व्याख्यायताम्— अनलंकृती पुनः क्वापि ।

(ख) मम्मटस्य मध्यमकाव्यविभागविषये एका टीका
लेख्या ।

(ग) सोदाहरणं व्याख्यायताम्— वक्रोक्तिः अथवा उपमेयोपमा ।

(घ) पार्थक्यं निरूपयत— उपमारूपकयोः ॥

(ङ) सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्—

सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते ।

(च) सयुक्तिकमलङ्कारनिर्णयः क्रियताम्—

इन्दुः किं क्व कलङ्कः सरसिजमेतत्किमम्बु कुत्र गतम् ।
ललितविलासवचनैर्मुखमिति हरिणाक्षि ! निश्चितं परतः ॥

3. एकस्य व्याख्या कार्या —

5 × 1

(क) प्रणम्य शिरसा देवौ पितामहमहेश्वरौ ।
नाट्यशास्त्रं प्रवक्ष्यामि ब्रह्मण यदुदाहृतम् ॥

(ख) सर्वशास्त्रार्थसम्पन्नं सर्वशिल्पप्रवर्तकम् ।
नाट्याख्यं पञ्चमं वेदं सेतिहासं करोम्यहम् ॥

[**Internal Assessment — 10 Marks**]
